

SOITTIMEN KÄYTTÖ JA MYYNTI VEROTUKSESSA

Miika Tarhio

**Soittimen hankintaan, käyttämiseen ja myyntiin liittyy valintoja, joilla on suora vaikutus henkilöverotukseen. Soittimen hankintahinnan asteittainen vähentäminen ns. poistoilla lienee valikoiman yleisesti käytetyin keino vähentää veroja. Näiden ”pikavoittojen” ohella on ehkä syytä pohtia soittimen taloutta myös laajemmasta perspektiivistä, soittimen elinkaaren näkökulmasta. Mitä luke-
mia saadaan, jos soittimen osto, käyttö ja myynti pannaan samaan laskelmaan?**

Hankinta

Soittimen kaupassa koti- ja ulkomailla on tietenkin monia huomioon otettavia sopimusoleudellisia ja muita seikkoja, mutta tässä yhteydessä rajoitetaan asian verotuksellisiin puoliin. Tärkeintä tässä suhteessa on saada myyjältä asiallinen kuitti kauppahinnan suorittamisesta. Soittimen hankintamenon poistaminen verotuksessa perustuu ostokuittiin, mutta vaikka poistoja ei aiottaisi tehdä, tarvitaan kuittia elinkaaren toisessa päässä, soittimen luovutuksen jälkeisessä mahdollisessa luovutusvoittoverotuksessa. Kuitiksi kelpaa tavanomainen kuittaus kauppahinnan suorittamisesta.

Verottajan nykyisten ohjeiden mukaan tositteita ei ole pakko liittää veroilmoitukseen, jos vähennysvaatimuksen enimmäismäärä on 1 000 euroa. Tänä vuonna ovat viimeistä kertaa käytössä nykyisen tyylliset tammi-kuun veroilmoitukset ja kesäkuun veroehdotukset. Ensi vuonna siirrytään kokonaan verottajan huhtikuussa lähettämiin ja esitäyttämiin veroilmoituksiin ja samalla kuitittomaan aikaan. Jatkossa verottajalle ei siis tarvitse lähettää mitään kuitteja, mutta kuitit on säilytettävä itsellä seuraavat viisi vuotta, jona aikana verottaja voi pyytää kuitit näytille. Henkilöverotuksessa mennään yritysverotuksesta tut-

tuun suuntaan, jossa verotus menee kirjanpidon mukaan. Verovelvollinen vastaa siitä, että kirjanpitoon merkityt menot ovat todellisia ja perustuvat asiallisiin tositteisiin. Jos käry käy, ovat rapsut tuntuvat.

Tällä hetkellä poistettavan soitto-
kaluston hintaraja on juuri tuo 1 000 euroa. Sitä halvemmat työkalut vähennetään vuosikuluina kerralla kokonaan ja kalliimmat 0–25 %:n vuotuisin poistoin. Poistettavista soittimista on siis vielä tänä vuonna pantava kuitti verotukseen, mutta ei enää ensi vuonna. Tulevaisuus näyttää, missä määrin kiinnijäämisen riski verottajan pistotarkastuksissa ehkäisee pimeää kauppaa ja epärehellistä veroilmoittelua. Muusikko ottaa joka tapauksessa kaupasta kuitin ja pistää sen verovähennysmappiinsa.

Rahoitus

Soittimen hankintaa varten otettu velka on tulohankkimisvelkaa, joten soitinlainan korot ovat vähennettävissä ensin pääomatuloista ja niistä vähentämättä jäävä osa alijäämähyvityksenä palkkatulon verosta pääomatulon verokannan mukaan. Suomeksi tämä tarkoittaa sitä, että jos esimerkiksi menopuolella asuntolainan korkoja oli 5 000 euroa ja soitinlainan korkoja 400 euroa, mutta tulopuolella 5 000 euroa vuokra-

tuloa ja 30 000 palkkatuloa, niin ensin vähennetään asuntolainan korot 5 000 kokonaan vuokratuloista. Tulos on nolla, eikä verotettavaa vuokratuloa jää. Sitten vähennetään alijäämähyvityksenä 28 % soitinlainan koroista eli 112 euroa palkkatulosta menevästä verosta vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa. Alijäämähyvityksen enimmäismäärä on 1 400 euroa henkeä kohti, johon tulee 400 euroa perhekohtaista korotusta yhdestä lapsesta ja 800 kahdesta tai useammasta. Vuodelta 2004 toimitettavassa verotuksessa alijäämähyvityksenä vähennetään 29 %.

Poistot

Poistoilla tarkoitetaan sitä työvälineen kulumisesta ja käytöstä johtuvaa arvonalenemista, jonka arvioidaan kohdistuvan yhteen vuoteen. Hankintamenon asteittaista vähentämistä vuosittain tehtävillä poistoilla käytetään silloin, kun työvälineen taloudellinen käyttöikä on yli kolme vuotta. Verohallituksen ohjeiden mukaan enintään 1 000 euron hintaisten työvälineiden käyttöikä katsotaan yleensä olevan enintään kolme vuotta, eli tonnia halvempat työvälineet voidaan periaatteessa vähentää kerralla vuosikuluna.

Jos työvälineen todennäköinen taloudellinen käyttöikä on yli kolme vuotta, hankintameno

vähennetään poistoina. Poisto tehdään esinekohtaisesti, ja poiston määrä on enintään 25 % menojäännöksestä. Jos työvälineen hankintameno on enintään 1 000 euroa, voidaan sen todennäköisen taloudellisen käyttöajan yleensä katsoa verottajan ohjeiden mukaan olevan enintään kolme vuotta, jolloin vähennys tehdään kerralla. Jos verovelvollinen osoittaa, että työvälineen taloudellinen käyttöaika on yli kolme vuotta, meno vähennetään poistoina. Poistoprosentin voi itse valita nollan ja 25:n väliltä; lihavina vuosina kannattaa yleensä korkean marginaaliveroprosentin takia valita maksimiprosentti ja suuremmat vähennykset kuin laihoina vuosina.

Poistosysteemiä voidaan soveltaa soittimiin siinä kuin muihinkin työvälineisiin. Soittimissa tilanne kuitenkin vaihtelee sikäli, että jotkut soittimet menettävät käytön myötä arvoaan, jotkut taas eivät, tai niiden arvo jopa kasvaa. Niissä tapauksissa, joissa soittimen arvo säilyy tai nousee, voidaan yksittäisen soittimen hankintahinta poistaa useaan kertaan aina kulloisenkin omistajan verotuksessa.

Arvosoitimen poistamisen järjestyksen pitkäikäisyydellä riippuu soittajan tulotasosta ja omistusasajasta. Nyökkisääntö on, että mitä korkeampi tulotaso ja tuloveroprosentti, sitä enemmän kannattaa ottaa maksimialinen verohyöty täysillä poistoilla. Kun soitin ehkä myöhemmin myydään, menee osa mutta vain osa saadusta verohyödyistä luovutusvoiton verona takaisin valtiolle. Seuraavat esimerkit poistojen vaikutuksesta valaisevat asiaa.

Esimerkiksi 2 000 euron hintaisen soittimen koko hankintahinnan poistamisesta tulee vähennyksiä vuosien varrella tietenkin samainen 2 000 euroa. Se, minkä verran verot tosiasiasa alenevat, riippuu myös muista vähennyksistä, mutta karkeasti arvioiden verojen alenema voidaan laskea marginaaliveroprosentista eli siitä prosentista, jonka mukaan lisätulosta maksetaan veroa. Oheisessa taulukossa lasketaan verohyötyä olettaen, että jokaiselle "viran puolesta tehtävä" palkansaajan tulonhankkimisvähennys on jo kuitattu muilla tulon-

hankkimisvähennyksillä.

Verohyöty saattaa luonnollisesti vaihdella eri vuosina tulotasojen ja marginaaliveroprosenttien mukaan. Taulukossa oleva maksimisumma 1 200 euroa osoittaa siten verohyödyn 60 % marginaaliverotasolla 10 vuoden ajanjaksolla. Soittimia tietenkin myydään ja vaihdetaan myös lyhyemmän omistusasjan jälkeen. Luovutustilanteissa sovellettavaksi tulevat luovutusvoiton verotusta koskevat säännökset.

Arvosoitimen myynti

Omaisuuksien luovutusvoitto on veronalaista pääomatulona, ellei voittoa ole erikseen säädetty verovapaaksi. Verovapaita yksityishenkilöille ovat oman asunon luovutusvoiton lisäksi asuinirtaimiston myynnistä saadut luovutusvoitot 5 000 euroon saakka vuodessa. Muun omaisuuden luovutusvoitot ovat verovapaita, kun niiden yhteenlasketut luovutushinnat ovat enintään 1 000 euroa vuodessa. Vuotuisten alle 1 000 euron hintaisten soitin- ja muiden laitekauppojen pienistä myyntivoitoista ei siis mene veroa, eikä niistä tarvitse verottajalle tehdä tiliäkään. Muuten ammattikäytössä olevat soittimet ovat luovutusvoittoverotuksen piiris-

sä. Joissakin tapauksissa kotipiano voitaneen lukea tavanomaiseen koti-irtaimistoon.

Omaisuuksien luovutusvoitto lasketaan siten, että myyntihinnasta vähennetään poistamaton hankintahinta eli niin sanottu menojäännös ja myyntikulut. Kun myyjänä on yksityishenkilö, on vähennettävä määrä alle 10 vuotta omistetussa omaisuudessa aina kuitenkin vähintään 20 % ja vähintään 10 vuotta omistetussa omaisuudessa 40 % myyntihinnasta. Näitä prosenttievähennyksiä kutsutaan hankintameno-olettamaksi. Verovelvollinen voi luovutusvoittoa laskiessaan valita hankintameno-olettaman ja poistamattoman hankintahinnan välillä sen mukaan, kumpi vähennystapa on hänelle edullisempi.

Käytännössä edellä sanottu tarkoittaa sitä, että kun myyntihetkellä täysin poistetun soittimen menojäännös on nolla, niin alle 10 vuotta omistetun soittimen myyntihinnasta verotettavaa pääomatulona on 80 %. Jos taas omistusaika on vähintään 10 vuotta, on myyntihinnasta pääomatulona 60 %. Myyntikuluja ei voi vähentää lainkaan silloin, kun vähennys tehdään hankintameno-olettaman perusteella. Silloin kun soitinta ei ole poistettu lainkaan, lasketaan myyntivoitto vähentämällä myyntihinnasta

ostohinta ja myyntikulut. Tällöinkin voi soveltaa hankintameno-olettamaa, jos se on edullisempi. Vuodelta 2004 toimitettavassa verotuksessa hankintameno-olettama on vielä 50 %. Taulukossa valotetaan voiton laskentaa ilman myyntikuluja tarkemmin eri tapauksissa. Esimerkissä oletetaan, että 2 000 euron arvoinen soitin säilyttää nimellishintansa siten, että se voidaan myydä milloin tahansa ostohinnallaan. Yhdenlainen oletus on myös se, että henkilön marginaalivero säilyy samana koko ajan. Voitaneen puhua keskimääräisestä marginaaliverosta.

Lopuksi

Esimerkit osoittavat, että alemmillä tulotasoilla (marginaaliveroasteilla) luovutusvoittoveroa joudutaan yleensä maksamaan lyhyillä omistusaajoilla enemmän kuin poistoilla on saatu tuloveron säästöä. Parin tuhannen hankintahintaisten soittimien luovutuksista poistoilla saadaan hyötyä yli luovutusvoittoveron vasta kymmenen vuoden omistusasjan jälkeen, jolloin päästään soveltamaan 40 %:n vähennystä suoraan myyntihinnasta. Tällöinkin hyöty pienenee nopeasti sen mukaan, mitä alemmille marginaaliveroprosenteille mennään.

Soittimen ostohinta	2000 euroa			
Omistettu vuosia	0	5	9	10
Tehdyt poistot	0	1500	1900	2000
Menojäännös	2000	500	100	0
Poistojen verohyöty kun marg.vero-%				
60	0	900	1140	1200
40	0	600	760	800
20	0	300	380	400
Myyntihinta	2000	2000	2000	2000
Hankintameno-olettama	400	400	400	800
Luovutusvoitto	0	1500	1900	2000
Luovutusvoitto hankintameno-olettamalla	1600	1600	1600	1200
Näistä edullisempi	0	1500	1600	1200
Luovutusvoittovero 28 %	0	420	448	336
Poiston nettohyöty kun marg.vero-%				
60	0	480	692	864
40	0	180	312	464
20	0	-120	-68	64